

**HOSSZÚPERESZTEG KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA**

2003.

Hosszúpereszteg község Településfejlesztési Konceptiója

Hosszúpereszteg Község Önkormányzata az érvényben lévő rendezési terv felülvizsgálatával az Altus Savaria Tervező Irodát bízta meg. A felülvizsgálatot indokolja a község fejlődését várhatóan számottevően befolyásoló úgynevezett "Endréd-pusztai rekreációs park" beruházás, melynek előre látható kihatásait az önkormányzat a település javára szeretné hasznosítani.

Egyidejűleg pótolni tervezi a község rendezési tervében mindazon kívülről jövő kezdeményezéseket, melyet az időközben elkészült megyei tervjavaslat a térségre vonatkozóan kilátásba helyezett.

A tervekészítés előkészítő munkálataiban résztvevők egyrészt támaszkodhatnak a még érvényben lévő rendezési terv vizsgálati anyagainak bázisadataira, megállapításaira, másrészt az OTÉK előírásainak megfelelően készítendő tájrendezési, környezetalakítási, közlekedési, közművesítési és hírközlési – kötelezően előírt – alátámasztó szakági munkarészek, továbbá a kulturális örökségvédelmi hatástanulmány javaslataira.

A településszerkezeti terv a Község Képviselő Testülete által elfogadott Településfejlesztési Konceptióban rögzített fejlesztési célok megvalósíthatóságára készítsen döntési javaslatot.

A településfejlesztési koncepció a beindult fejlesztési folyamatnak a megalapozó dokumentuma, amely a meglévő adottságokból kiindulva egységes keretet teremt a jövőre vonatkozó elképzeléseknek, feltárva a követendő irányokat, meghatározva a hosszú távú, átfogó fejlesztési célokat, valamint a megvalósítást szolgáló eszköz- és intézményrendszert.

A koncepció a jövőépítés irányait nem elszigetelten, kizárólag a település belső folyamatai alapján határozza meg, hanem szem előtt tartja az európai regionális politika Magyarországot érintő hatásait, az országos terület- és vidékfejlesztési politika céljait és kiemelten kezeli a kistérségi területfejlesztési dokumentumokban megfogalmazott kapcsolódó célokkal és programokkal való összhang megteremtését.

Ezekből az alábbiakban kiemelt feladatok ugyan általánosítottak, ellenirányú esetleges helyi elképzelések megfogalmazásától viszont óvnak, azoknak prioritást nem adnak.

A település lakónépességének több évtizeden át tartó csökkenése mindenképpen megállítandó, ezért a fejlődést befolyásoló minden tényezőt vizsgálni szükséges. Soha vissza nem térő alkalom lehet pl. az Endréd-pusztai tervezett fejlesztés, melynek népességmegtartó – esetleges fejlesztő – és a sokszínű foglalkoztatást eredményező hatását hasznosítani indokolt. Ezért a Képviselő Testület arra az elhatározásra jutott, hogy a szomszédos Mikosszéplak településsel együtt minden lehetséges eszközzel támogatja a tervezett fejlesztési célt.

I. A település fejlődését befolyásoló külső tényezők

1. Nemzetközi meghatározottság

Az európai regionális politikában kiemelkedő szerep jut a vidékfejlesztésnek. Az általános globalizáció folyamatában – a fenntartható fejlődés elvével összhangban – egyre nagyobb hangsúlyt kap a stratégiai programozás szükségessége és ugyanakkor felértékelődik a helyi döntések szerepe is (decentralizáció), a “gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!” elvnek megfelelően.

A gazdaságpolitikai irányok megfogalmazása és a konkrét intézkedések végrehajtása együttjár a környezetvédelmi érdekek fokozott érvényesítésével, a társadalmi gazdasági és környezeti folyamatok összehangolásának igényével.

Az ipar egyre fokozottabb mértékű térvésztesítésével párhuzamosan előtérbe kerül a tercier szektor, dinamikusan nő a szolgáltatások szerepe.

A tercier szektoron belül egyre inkább kiemelkedik a kereskedelmi és a turisztikai ágazat, ami összefügg azzal, hogy a jóléti társadalmakban megnövekszik a pihenésre, kikapcsolódásra szánt idő.

2. Az Országos Területfejlesztési Koncepció kapcsolódó céljai és irányelvei:

A területfejlesztési politika céljai közül azokat kell kiemelni, amelyek meghatározóak a Sárvár-Répcelak kistérség, s ezen keresztül Hosszúpereszteg jövőjének alakítása szempontjából. Az OTK-ban a jövőkép elemeként, célként, illetőleg prioritásként megjelenítettek, a területi egyenlőtlenségek mérséklése, az életkörülmények, a gazdasági feltételek megteremtése, az oktatási, kulturális és az infrastruktúrális feltételek;

Ezek közül:

- A kiemelkedő idegenforgalmi adottságokkal, vonzerővel rendelkező, de elmaradott területek bekapcsolódása a turizmusba, a komplex infrastruktúra kiépítésével.
- Az erőforrások fenntartható használatát biztosító fejlesztéspolitika érvényre juttatása a különböző természeti és földrajzi adottságokra tekintettel.
- A belső fejlődési lehetőségek kibontakoztatását elősegítő programok ösztönzése, az üdülési- idegenforgalmi adottságokra, vonzerőre alapozott komplex fejlesztések támogatása, a humán erőforrások fejlődését elősegítő programok végrehajtása.
- A mezőgazdasági adottságok kihasználása, a gazdálkodók támogatása, a helyi társadalom fejlődését, önszerveződését elősegítő programok kidolgozása és támogatása, a környezet, a természet, a táj védelmének elősegítése.

3. A Nyugat-Dunántúli Régió területfejlesztési céljai:

A Regionális Fejlesztési Tanács az alábbi stratégiai célokat fogalmazta meg a Nyugat-Dunántúl számára az 1999. őszén közzétett programdokumentumban:

- Az életminőség javítása az EU életszinvonal közelítéséhez.
- A környezetvédelem és a fenntarthatóság biztosítása.
- A regionális identitás és társadalmi- gazdasági kohézió megteremtése.
- Az európai integráció elérése, előnyeinek kihasználása.

4. A kapcsolódó megyei területfejlesztési célkitűzések

Vas megye 1998-ban elkészült területfejlesztési koncepciója egyfelől megyei szinten határozza meg a jövőépítés célrendszerét és stratégiai pontjait, másfelől az egyes kistérségek szintjén is felrajzolja a lehetséges és kívánatos fejlesztési irányokat.

Hosszúpereszteg szempontjából az alábbi kapcsolódó célkitűzéseket szükséges kiemelni:

- A humán erőforrások fejlesztésén belül elsősorban a település népességmegtartó képességének fokozása, továbbá az urbanizálódás előfeltételeinek megteremtése.
- A gazdaság összehangolt fejlesztése alatt szereplő célok közül mindenekelőtt a munkahelyteremtés környező településekről való ingázási feltételek megteremtése és a turizmus adottságainak fejlesztése, a környezetbarát energiák kihasználása.
- A vidékfejlesztés, térségi felzárkóztatás csoportfeladatai körül a kommunális, műszaki-, és a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, a kistérségi együttműködések és a helyi gazdaság támogatása.
- A természet- és környezetvédelmi, valamint az ökológiai szemlélet alakítása.

5. Fejlesztési elképzelések a Sárvár-Répcelaki kistérségben:

A korábbi „járási” tradíció hagyományaként alakított kistérség D-i részén helyezkedő község vízrajzi szempontból eltér környezetétől, vízgyűjtője már nem a Rába, hanem a Kemeneshát K-i oldalán folyó Kodó patakon át a Marcal folyó. Meghatározó település olyan szempontból is, hogy a 8. sz. főközlekedési út Hosszúperesztegnél érinti D-i oldalról a kistérséget.

A kistérség területfejlesztési céljai:

- A térség belső erőforrásainak hasznosítása, a belső fejlődési lehetőségeket segítő programok ösztönzése, a humán erőforrások fejlődését segítő programok, a település népességmegtartó képességének fokozása.
- Munkahelyteremtő beruházások, a külső tőke bevonásának ösztönzése.
- A térség gazdaságának megújítása, a gazdasági potenciál növelése.
- A térség egészének fejlődését elősegítő infrastruktúrális fejlesztések és az életkörülmények javítása.

Fejlesztési irányok:

- A kistérség déli részének szervezőközpontjaként Káldot emeli ki a megyei koncepció mint mikrocentrumot, kapcsolati rendszerük azonban alig érzékelhető.
- Mikrotérségi fejlesztési stratégia készítése indokolt abban az esetben, ha az Endrédpusztai fejlesztésre sor kerül.

Összegezve megállapítható, hogy a község számára a koncepciók elsődlegesnek kezelik:

- foglalkoztatási biztonság javítását,
- a térség gazdasági potenciájának fejlesztését,
- a turizmus fejlesztését,
- a lakosság képzettségi szintjének növelését, valamint a lakosság életfeltételeinek javítását.

II. Településfejlesztést befolyásoló helyi tényezők

1. A település adottságai:

Hosszúpereszteg község a Nyugat-Dunántúli Régióban, Vas megye DK-i részén a 8. sz. főközlekedési út két oldalán helyezkedik el. Földrajzi pozíciójának különlegessége, hogy D-i oldalról zárja a Sárvár-Répcelaki kistérséget, melynek a 8. sz. főútról csatlakozóan a közlekedési-kapuja lehetne. A Dukától Sárvárra haladó 84. sz. főút azonban ezt a szerepet korábban már átvette, ráadásul a Káldot, mint mikrokörzeti központot is érinti, tehát kicsi a valószínűsége annak, hogy egy Hosszúpereszteg-Káld-Sárvár közötti nagyforgalmú út kialakuljon. Erősíti ezt ugyanakkor az, hogy a megyei tervjavaslat az M8-asról e térségben lévő leágazását Hosszúpereszteg Ny-i oldalára tervezi és ez a kereszteződés viszont D-i irányban határozott útigényt jelöl Mikosszéplak-Zalabér irányába. Ennek É-i folytatása a jövő feladatát jelentheti.

Kedvező adottsága településünknek a Szajki tavak szomszédsága, mely ezideig is idegenforgalmi jelentőséggel bír. Az ott kialakult üdülőtelep jelenlegi állapotában tovább nem bővíthető, vizsgálni kell ennek jövőbeni szerepét a fogadóképesség feltételeinek megteremtését.

Érdemleges és sokak figyelmét kiérdemlő a falu szőlőhegye. Tájai adottságon túl népi emlékeivel, őrzött hagyományaival, a borkultúra és egyéb idegenforgalmi fejlesztési lehetőségek kínálatával fejlesztésre érdemes. A már fent jelzett közlekedési csomóponti helyzet a területet mindenképpen felértékeli.

A település DNY-i oldala hagyományos mezőgazdasági terület. Az elmúlt századokban is jellemző volt az uradalmi majorok, puszták jelenléte. Ezek közül most a figyelem Endréd-pusztára irányult, elsősorban a Szajki tavak közelsége miatt. Számottevő építészeti emlék nem maradt fenn, a táji és egyéb helyi adottságok azonban figyelmet érdemelnek. A konkrét terület a szomszédos település Mikosszéplak igazgatási területére esik, azonban közvetlen szomszédos területünkkel, így az ott tervezett fejlesztések bennünket is érintenek. A kilátásba helyezett fejlesztések jelentős munkahelyteremtéssel járnak, ezek egy része ingázó, más részük letelepedő lesz, s erre községünk területén is kínálatot élünk.

2. Humán erőforrások:

Hosszúpereszteg lakónépessége az utolsó ötven évben folyamatosan csökkent. A községek átlagos csökkenését szerencsére nem éri el, ennek magyarázatát elsősorban a jó közlekedési feltételt jelentő 8 sz. főközlekedési út adja. Az egyéb helyi adottságok is kedvezőek, így a településen a gyereklétszám még éppen hogy lehetővé teszi a gyerekintézmények meglétét és a közel 50 %-os kihasználtságot. Ez egyben azt is jelenti, hogy ezen intézmények tartalék férőhelyekkel rendelkeznek, fogadni tudnák Endréd-pusztát, stb. fejlesztések esetén jelentkező újabb igényeket.

Az iskolázottsági szint a községek átlaga feletti, ritkán van olyan év, ahol az általános iskolából kimaradtak a 8 osztályt nem végzik el. A középiskolát végzettek aránya kedvezőbb, viszont a felsőfoku végzettséggel rendelkezők aránya viszonylag kisebb.

3. Gazdasági tényezők:

Az évszázadok alatt kifejlődött árutermelő mezőgazdaság fejlesztése odáig jutott, hogy a termékszállítás helyi kisvasút működését igényelte. Ennek nyomai még Endrédpusztánál jelenleg is megtalálhatók. Ezt időközben felszámolták és ma már visszaállítani sem érdemes.

Ugyancsak visszafejlődő a második világháborút követő ötven év alatt többé-kevésbé kiegyensúlyozottan gazdálkodó mezőgazdasági termelőszövetkezet is.

Hosszúpereszteg gazdasági ereje megújulóban van, az átalakulási folyamat vége még nem belátható. A 2000-ben nyilvántartott működő vállalkozás KSH szerinti 40-es száma 2002-re 50-re bővült. Indokolt a folyamat segítése területbiztosítási oldalról is, így az új rendezési terv kell, hogy vállalkozói övezetet is tartalmazzon. Ugyanígy fellendülést várunk a kereskedelemtől és az idegenforgalomtól is.

4. Egészségügyi és szociális ellátás

A településen felnőttek és gyermekek részére háziorvosi és körzeti betegápolói ellátás biztosított. A háziorvosi ellátás keretében megjelentek, illetve meglátogatottak száma évi 7 ezer és a lakáson történt beteglátogatás napi átlagban 2 körüli. A járóbeteg szakellátás évi rendelési ideje 1000 óra, a gyógykezelési vizsgálati eset 2000 körüli. Az ellátások fejlesztéséhez a személyi és tárgyi feltételek biztosítottak.

A szociális ellátás keretében rendszeres az étkeztetési, a szociális segélyezési, jövedelem pótlást nyújtó, az ápolási, gondozási munka. A szakellátást védőnő végzi

5. Közlekedésfejlesztési követelmények

Hosszúpereszteg községet átszeli a 8. sz. főközlekedési út és rá merőlegesen fűzi fel a község nagy részét a 7365. sz. Hosszúpereszteg-Mikosszéplak és a 7366. sz. Bögöte-Hosszúpereszteg összekötő út. A szomszédos települések közül intenzív kapcsolat Vashosszúfalival és Bögötével van. Ezekkel való közlekedési kapcsolat kielégítő. Káld irányában nem alakult ki ezideig ilyen, Mikosszéplak felé viszont – Endrédpusztán át – közlekedési kapcsolatot kell teremteni. A nagyobb forgalmú térségek könnyebb elérhetősége érdekében vizsgálni kell a kerékpárúti rendszer kialakítását is.

III. A Településfejlesztési Koncepció kiemelt feladatai

1. Vas megye területrendezési tervjavaslata az M8-as főút új nyomvonalon történő megépítését irányozza elő. Hosszúpereszteg É-i oldalán húzódó új nyomvonalat a készülő községi terv úgy konkretizálja a község és a hegyközség közötti területen, hogy az a lehető legkevesebb veszteséggel érintse a lakossági érdekeket.
2. A tervezés során rendszeres és szoros kapcsolat alakuljon ki Mikosszéplak rendezési tervének készítőivel az Endrédpusztai tervezett fejlesztések községünket érintő kérdéseiben.

3. A település ütemes és arányos fejlesztése megköveteli a lakásépítési területek kijelölését, felhasználva a belterületen belüli tömbök feltárását, továbbá a vállalkozásokhoz szükséges helyek kialakítását.
4. Ki kell alakítani a belterület útjainak hierarchikus rendjét, a gyűjtőutak, közterületek, illetve közparkok kialakítását.
5. Tárja fel a rendezési terv a vizes élőhelyek létrehozásának lehetőségeit, különös tekintettel a Hosszúperesztegi árok és a Kodó patak által kínáló feltételekre.

Hosszúpereszteg, ...

.....

1. sz. melléklet

MEGNEVEZÉS	1980	1990	1995	2000	2002	2005	2010	2015	2020
Tertülete km ²	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1
ebből belterület ha	166	166	166	162	162	166	172	176	180
Lakónépesség fő	1169	984	896	835	791	820	900	960	1040
Lakásállomány db	397	413	412	415	405	410	450	480	520
1 lakásra jutó személy fő/lakás	2,94	2,38	2,17	2,01	1,95	2,00	2,00	2,00	2,00
Villamosenergiát használó háztartás db	404	493	510	519	515	520	540	570	600
Háztartási vill.energia fogyasztás MW	•	919	841	892	902	910	920	930	940
Közüzemi vízzel ellátott lakás db	108	265	399	402	410	410	450	480	520
lakosságnak szolgáltatott víz 1000 m ³	•	19	23	23	23	23	24	24	25
Közüzemi vízvezeték hálózat km	•	12,1	13,0	13,0	13,1	13,2	13,4	13,9	14,5
Közüzemi szennyvízcsatornahálózatba bekapcsolt lakás db	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Közüzemi szennyvízcsatorna hálózat km	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vezetékes gázt fogyasztó háztartás db	-	-	-	100	180	240	280	320	360
háztartásoknak értékesített vezetékes gáz 1000m ³	-	-	-	64	74	82	90	100	130
Gázcsőhálózat hossza km	-	-	-	17	18	18	18	19	19
Kiskereskedelmi üzlet db		7	9	8		•	•	•	•
Vendéglátóegység db	•	4	5	8		•	•	•	•
Működő vállalkozás db	•	•	•	50		•	•	•	•
Személygépkocsi db	•	•	•	188		•	•	•	•
Távbeszélő fővonal db	•	•	•	303		•	•	•	•

2. sz. melléklet

IDEGENFORGALOM

Megnevezés	Mértékegység	1999. évben	2000. évben	2002. évben
Kempingek száma	db	1	1	1
Kemping szállásférőhelyeinek száma	db	300	300	300
Vendégek száma a kempinben	fő	2976	1121	790
ebből: külföldi	fő	251	17	40
Vendégéjszakák száma a kempingben	éjszaka	6833	3608	1691
ebből: külföldi	éjszaka	405	80	90
Falusi szállásadás vendéglátóinak száma	db	2	6	5
Falusi szállásadás férőhelyeinek száma	db	4	34	30
Vendégek száma a falusi szállásadásban	fő	1243	1430	1302
ebből: külföldi	fő	410	432	920
A vendégéjszakák száma a falusi szállásadásban	éjszaka	2058	1944	1115
ebből: külföldi	éjszaka	633	721	654